

Anno 1980

**Pēdējo šo dziesmu dziedu – Mārtiņš Eduards Siliņš Aizsaulē
– Bezkaunīgie veči – Uz Portlandi – Uz Kultūras dienām Pertā
– Nedaudz vārdos – Es caur savu objektīvu ņemu dabu –
beigtu, dzīvu...**

1970. un 1980. gados Pertas latvieši 21. augustā rīkoja Melnās lentes dienu, kurā izgāja pilsētas centrā demonstrācijās, lai protestētu pret Molotova-Ribentropa paktu.

Attēls no Jāņa Purvinska personīgā arhīva.

PĒDĒJO ŠO DZIESMU DZIEDU

1 7. RD 1980. gadā Spodrim ir pēdējās. Viņš ir rīcības komitejas priekšsēdis un viens no referentiem.

Literārās sekcijas 30 gadu jubileju Spodris bija plānojis saistīt ar Friča Bārdas 100. dzimšanas dienas atceres vakaru. Puse no Spodra mūža ir bijusi veltīta šai sekcijai. Sarīkojums paredzēts 1980. g. 11. maijā ar Bārdas dzejas uzvedumu *Zemes dēls* un H. Kaupmaņa referātu *Dažas iezīmes Fr. Bārdas dzejā*. Uzvedumu iestudēs Spodris un Māra Rozīte.

Trīs dienas pirms sarīkojuma naktī no 8. uz 9. maiju Spodri naktī vēlreiz apmeklē Melnā dāma, un šoreiz vairs neaiziet tukšām rokām. Apjomīga sirdstrieka.

Beidzamie mirkli nav bijuši viegli, viņš gulējis uz grīdas sāpju pārņemts. Beidzot atbraukusi Sarkanā Krusta mašīna, bet ceļā uz slimnīcu straujais dzīves skrējienis jau bijis apstājies.

Nākamā dienā man zvana Ivars Apelis: *Tu jau drošvien esi dzirdējis par Spodri?* Ko dzirdējis? Es neko neesmu dzirdējis, bet tai brīdī es jau zināju, ko Ivars man teiks – Spodra vairs nav.

Pēc sarīkojuma draugi bija plānojuši atzīmēt Spodra 60. dzimšanas dienu, kas gan jau bija pagājusi.

Kā tas varēja notikt? Tādi cilvēki kā Spodris ir nemirstīgi! Un tomēr. Viņš ir aizgājis, un krūtīs ir palicis savāds tukšums. Tāds tukšums.

Kā Elga Leja savā atvadu dzejolī raksta:

*Kā puķe liekta melnā negaisā,
Kā putnu spārni lauhti skrējienā,
Kā akmens cirtiens sirdī pukstošā
Sāp tava aiziešana, draugs...*

Prese rakstiem pilna. Jauks, īss nekrologs arī no redaktora E. Dēliņa AL:

Grūti pieņemt, ka šī unikālā cilvēka vairs nav. Viņš bija neparasta personība – ideju cilvēks un reizē darītājs, tādu kombināciju reti gadās sastapt. Viņa dzīvē izvestās idejas – Kultūras dienas, Rakstnieku dienas, Teātru festivāls. Ar vienu jau būtu pilnīgi pieticis.

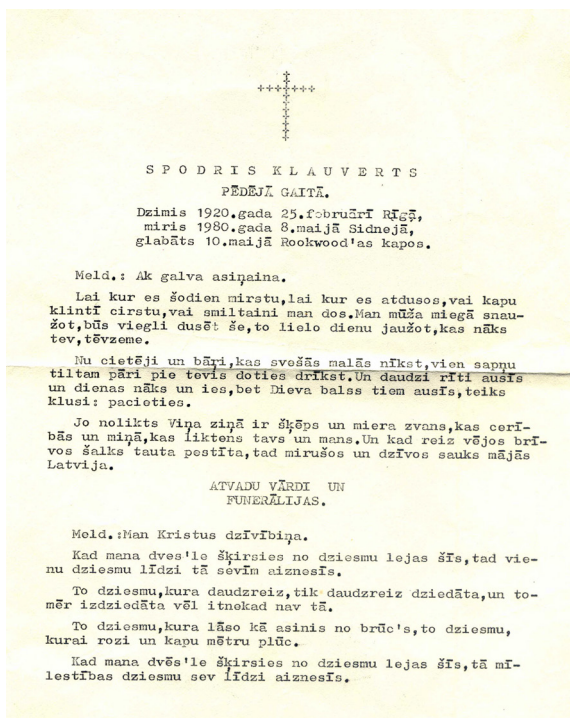
Man patīk Zariņa raksts.

Latviešu trimdas saime, kā katra civilizēta sabiedrība, sadalījusies dažādās interešu grupās, kas vairāk vai mazāk instinktīvi saplūst vienā saimē tad, ja jāatceras kāda lielāka svētku diena, vai arī kad, nestundai sitot, sabiedrība jūtas apdraudēta savā tālākajā eksistencē.

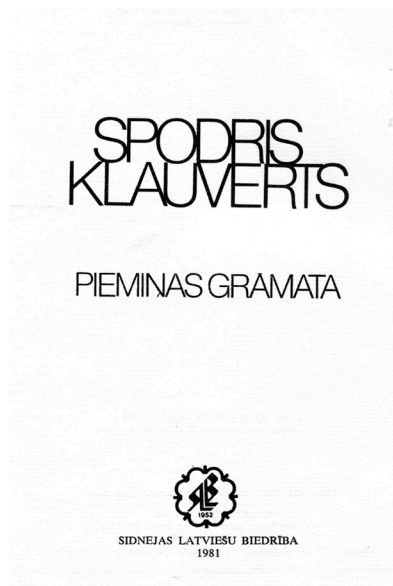
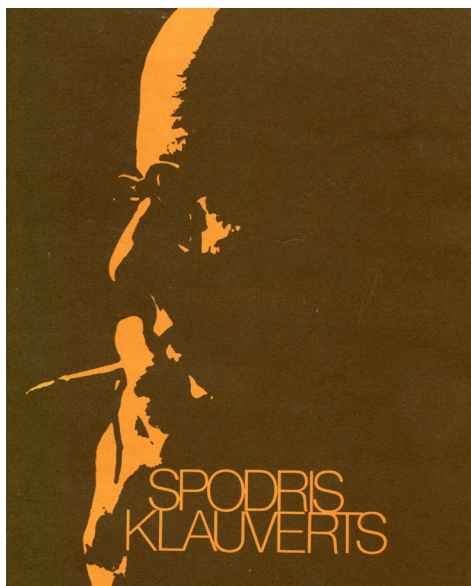
Tādu sāpju un vienotības dienu piedzīvoju, kad Sidnejas latvieši atvadījās 8. maijā no aizsaulē aizgājušā Spodra Klauverta. Nāca rakstnieki un aktieri, tēlotāji mākslinieki un dziedātāji, bijušie karavīri un sportisti, jauniešu organizāciju dalībnieki un studenti. Nāca teātra izrāžu un literāro vakaru klausītāji, izstāžu skatītāji. Simti un simti, bet kapličā varēja pabūt tikai desmiti. (Zariņš A. Sāpju un vienotības zīmē. AL, 1980. g. maijs)

Atbraukusi no Melburnas arī E. Lēmane, kas saka pie zārka atvadu vārdus. Atvadu vārdi no organizācijām, no draugiem un paziņām. Mēs, teātrnieki, no Spodra atvadāmies ar tradicionālo Fr. Bārdas *Skaidu spilvenu*.

Es ierosinu dibināt Spodra Klauverta piemiņas fondu. Bēru mielastā uz vietas tiek saziēdoti 600 dolāri fonda pamatkapitālam. Fonds pastāv vēl šodien. Katru gadu tas piešķir kādam izcilam Sidnejas latvietim naudas balvu, ko pasniedz 18.

Dziesmu lapa Sp. Klauverta bērēs.
No Ulda Siliņa personīgā arhīva.

Vāks un titullapa SLB 1981. g. izdotajai grāmatai *Spodris Klauverts. Pieminās grāmata*.

novembra svinībās.

Divās dienās fondā iemaksā vairāk nekā 1000 dolārus. Mani ievēl par fonda valdes priekšsēdi. Mēs balvām lietosim tikai uzkrātos bankas procentus un apbalvosim cilvēkus par izciliem sasniegumiem literatūrā, drāmā vai kādā citā latviešu kultūras jomā.

SLB nolemj izdot ilustrētu piemiņas sējumu ar lugām *Spēka dēls* un *Augstiene 276*, kā arī viņa darbu un sabiedriskās dzīves plašāku apskatu un vērtējumu.

Spodris Klauverts – piemiņas grāmata iznāk 1981. g., Vāku zīmējis H. Norītis, V. Motmillera fotogrāfijas, L. Bērziņas apcerējums par Sp.Klauvertu – cilvēku, sabiedrisku darbinieku un dramaturgu.

Man jāsagatavo lugas iespiešanai un līdz ar to līdzī nāk morāla problēma: vai man ir tiesība ko mainīt? Atstāt, kā ir, lai ļaudis par mana drauga veikumu saka: *Vai Dieviņ, tas nu gan ir amatieriski!* Es savu redaktora zīmuli laidu darbā tikai vienā skatā, kur autors ainas vidū liek krist priekšskaram, rauj to atkal vaļā, pēc pāris teikumiem priekšskars atkal ciet, lai atkal tūlīt pēc tam vērtos vaļā. Es nosvītroju biežo priekšskara lietošanu. Tas viss.

Es nedomāju, ka viņa *forte* bija dramaturģija, lai gan man patika viņa *Spēka dēls* un *Etide*. Reizē ar *Etidi* viņš saraksta arī viencēlienu *Tikai piecas minūtes*, 1967. g. – orvelisku grotesku *Viņa Ekselence* un 1972. g. *Divi bija*, ko 1979. g. pārstrādā ar nosaukumu *Toms Kaspars*. Domāju, ka tā ir viņa vājākā luga.

Spodris bija kompleksa personība. Viņš nelīda vadošos amatos, bet bīdīja lietas

uz priekšu no aizkulisēm un darīja *melno* darbu. Viņš bija SLT sekretārs, visus amatus ārpus teātra es nemaz nemēģināšu uzskaitīt.

Viņš bija visa diletantiskā nīdējs, vienmēr ļoti pašpārliecināts par savu spriedumu pareizību un tāpēc attiecībās ar citiem darba darītājiem neelastīgs, kas viņu dažkārt noveda konfliktā ar citādi domājošiem. Viņš nepazina kompromisu

Spodris gandrīz divdesmit deviņus gadus vadīja Sidnejas latviešu literāro dzīvi. Vienu gadu Spodra dzīves laikā sekcijas vadību bija jāuzņemas man. Es šo amatu nedz gribēju, nedz biju tam gatavs. Sekcijas darbs praktiski apstājās. Paldies Dievam, viņš atkal atgriezās amatā.

Literārā sekcija bija viņa gara bērns – viņš to baroja, auklēja un vadīja kā gādīgs tēvs soli pa solim un kad tā bija tīņu gados, turēja stingri grožos. Sidneja ilgus gadus lepojās ar savu *literāro simtu* – simts apmeklētājiem katrā sanāksmē. Tas bija Spodra un viņa asistentes, režisores Lijas Gailītes nopelns. Cilvēki devās uz literārajiem sarīkojumiem kā uz svētkiem. Sak, skatīsimies, ko nu Klauverts būs atkal izdomājis?

MĀRTIŅŠ EDUARDS SILIŅŠ AIZSAULĒ

Pēc sešām dienām dvēseļu zvejnieks ir atkal klāt un viesojas manā ģimenē.

Tēvs jau bija piedzīvojis smadzeņu triekas lēkmi, un savas dienas vadīja mājās. Sevišķi grūti gāja ar mazgāšanos. Uz dušas telpu viņš aizgāja pats, apsēdās krēslā un bieži nogība. Šaurās telpas dēļ man bija tikpat kā neiespējami viņu dabūt ārā, kamēr viņš atkal atgriezās pie samaņas.

Es vairs neatceros, kāpēc mēs otrreiz devāmies uz slimnīcu, bet tur viņam uznāca otra lēkme. Es to spriedu no viņa acīm, bet viņš vēl spēja runāt. Bija sākusies ķermenī saindēšanās, medicīnisko terminu neatceros.

Braucam uz Intensīvās aprūpes nodaļu (*Intensive care ward*). Viņš man prasa: *Vai tad tiešām nekā vairs nevar darīt?* Kad domāju par tēvu, šie vārdi man ir skanējuši ausīs visus šos gadus, it sevišķi rakstot šīs rindas. Dienu pirms tēva nāves es viņu uz brīdi apciemoju. Kad es gāju prom, viņš intensīvi raudzījās man pakaļ kā zinādamas, ka redz mani pēdējo reizi. Nākamā dienā, kad gatavojos atkal pie viņa braukt, zvana telefons. No slimnīcas. Tēvs miris.

Aleksandrs Zariņš A.L. raksta:

Nedēļas laikā Sidnejas latvieši maijā zaudēja divus visenerģiskākos sabiedriskos darbiniekus, kas kopš savas pirmās dienas Austrālijā, visu savu brīvo laiku, dzīvi un materiālos līdzekļus veltījuši latviešu sabiedrībai un mūsu kultūras dzīvei.

8. maijā negribējās ticēt ziņai, ka veļu pulkam pievienojies 60 gadu vecais Spodris Klauverts un tieši nedēļu vēlāk šīs zemes gaitas pārtrauca Mārtiņš Siliņš, ilggadīgais Sidnejas latviešu biedrības valdes priekšsēdis, visu Kultūras dienu kopkoru dalībnieks, pirmā Austrālijas latviešu sabiedriskā nama cēlājs, režisors, aktieris, komponists, diriģents, sadarbības veicinātājs, bet visam pāri latvietis un kristietis.

Tēva izvadīšana notiek no Sidnejas ev. lut. latviešu draudzes baznīcas Haumbušā.

Pavadītāju pulkā bija pārstāvēta visa Sidnejas latviešu sabiedrība un bērnieku pulkam pietrūka solu, tādēļ daudzi palika stāvam pie baznīcas ieejas. (...) Šķirstu rotāja sarkanbaltsarkanu ziedu vainags, un ziedu klāsts nosedza altāra kāpnes. Goda sardzē sākumā stāvēja SLB valdes locekļi (...), vēlāk tos nomainīja jauktā kora un rokdarbnieču kopas dalībnieces (...), tērpušās tautastērpos.

Sēru dievkalpojumu ievadīja, kopēji dziedot Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Vienības draudzes mācītājs V. Voitkus atvadu vārdiem bija izvēlējis Davida 90. Dziesmu. (...) Lūgšanu teica Sidnejas draudzes mācītājs J. Krauklis. Dievkalpojumā dziedāja Sidnejas vīru koris, B. Adijāna vadībā, un Vienības draudzes koris, M. Liepiņas vadībā. Šķirstu no dievnama iznesa un goda sardzē līdz izejai stāvēja vīru kora dalībnieki.

Kapsētā atvadu runa pēc atvadu runas. Pēdējie sveiciens nāk no visiem Austrālijas centriem, organizācijām, privātpersonām, arī no igauņu un lietuviešu kopienām. Visbeidzot Skaidu spilvens, I. Sveilim noliekot vainagu. Vienkāršais zvejnieks ar lauvas sirdi un mākslinieka dvēseli bija izbeidzis šīs zemes gaitas. (Zariņš A. Atkal liels zaudējums, Mārtiņš Siliņš pēdējā gaitā Sidnejā. AL, 1980. g. jūnijs)

Mana tēvamāsa Elza Siliņa-Pūce no Bostonas raksta:

Vismīlākā atmiņa no bērnu dienām: ziemas vakaros mūsmājās brālis sēdēja uz manas gultiņas malas un lasīja Peru Gintu. Ozes nāves ainu viņš zināja no galvas, un arī man tā likās aizgrābjoši skaista.

Nu viņš ir aizsniedzis mirdzošo Sorija Morija pili, tik es nepavadīju viņu pēdējā gājienā. (Elza pie viņa dodas 1997.gadā, arī 15. maijā).

Man patīk, kas rakstīts SLB Informācijas biļetenā, 1980. gada 2. jūnijā:

Siliņš Mārtiņš svešas zemes robežās veidoja pats savu Latviju – tas bija Sidnejas latviešu nams.

1980. g. M. Siliņa vārdā nosauktajā Latviešu jaunatnes darbības veicināšanas fondā ir \$1182,25.

BEZKAUNĪGIE VEČI

1979. gadā visa mana enerģija bija iztērēta Gotlandei un Gotlandē, tāpēc 1980. g. piedalos tikai vienā SLT uzvedumā – Anšlava Eglīša komēdijā *Bezkaunīgie veči*. Tas ir mūsu devums 20. TF, kas notiek Sidnejā.

Vēl SLT šajā gadā uzved F. Arnolda un E. Bacha komēdiju *Spāniešu muša*, Dr. Orientācija pārstrādājumā. Režiju vada A. Apele. Dekoratore – Anitas meita M. Apele. Atsauksmes ir ļoti labas.

Vēl iestudē M. Zīverta *Kopenhagenas dialogs*, K. Gulberga režijā, ko es nevarēju noskatīties bez žāvāšanās. Jāpiekrīt Ņ. Lucei, ka *šī ir pirmā Zīverta luga, kur morāles principi autoram nozīmīgāki par lugas drāmatiskajiem nolūkiem. (...) Lugas notikumi kļūst plakani, tiem pietrūkst dziļuma un drāmatiskās darbības virzītāja.*

Anšlava Eglīša *Bezkaunīgie veči* SLT uzvedumā. No kr. – K. Gulbergs (Longins Laukakmenis).
J. Ķauķis (Jānis Bertolds, sen.) un U. Siliņš (Askolds Olte). Attēls no A. Apeles albuma.

(Zariņš A. Treji Vārti, 1990. g. nr. 138) Dekorators – Dž. Krīvs.

Mūsu pašu Juris Krādziņš debitē ar viencēlienu *S tarp pusnakti un rītu*, 30. RD ietvaros. Režisore ir jaunā Māra Rozīte. Pateicoties viņai, uzvedums ir pilns izdomas un izdodas teicami.

Dekorators – E. Štubis.

Kaleidoskops 1980, ko bija jāraksta un jāuzved Spodrim novembrī, paliek tikai uz iecerēto sarīkojumu saraksta.

SLT Teātra Vēstnesī lasāms, ka jūlija mēnesī literārā sarīkojumā ir bijis E. Mednes referāts par Luidži Pirandello. Piedalījušies SLT aktieri un uzveduši ainas no Pirandello lugas *Seši tēli meklē autoru*.

Bet nu atgriežos pie *Bezkaunīgajiem večiem*, no kuriem par visbezkaunīgāko jāmin vienu no maniem kolēģiem, bet par to mazliet vēlāk. Par izrādi A. Ploriņa raksta:

Anšlava Eglīša lugām, tāpat kā viņa romāniem, allaž bijis liels piekritēju pulks. Arī Bezkaunīgie veči gandrīz abās Sidnejas izrādēs bija pulcinājuši pilnu zāli pub-

likas, Zālē bieži skanēja skaļi un sirsnīgi smieklī par autora asprātībām un viņa aso, bet iecietīgo un humora pilno skatu cilvēku psiholoģijas un viņu sadzīves norisēs. Bet trešajā cēlienā, izrādei ieejot arī trešajā stundā, publika sāka garlaikoties. (Ir pavisam 24 ainas, ieskaitot vienu laivā uz okeāna!)

Savā festivālā izvēlētā (...) inscenējumā L. Veikina tomēr panāca zināmu sālīdzējumu un galvenās lomas akcentējumu. Izrāde ritēja gluži spraigi, lai gan varētu vēlēties vairāk slīpējuma. (...) Labi padevās un un ar ainu tematiku saturā iejūtīgi iekļāvās hipiju dziesmu ansamblā (E. Polikevica, A. Kariks, K. Upenieks, P. Bernhards) priekšnesumi dekorāciju maiņu laikā. (...)

Izrādē lieliski izcēlās J. Ķauķis titullomā. J. Ķauķis netēloja. Viņa rādītais Jānis Bertolds skatuvē dzīvoja.

(...) Veikli saspēlējot, vēlamu atbalstu un komiski krāsainu papildinājumu J. Ķauķa lomai deva mūsu mīma meistars U. Siliņš kā bezbēdīgais reālists un niķu pilnais Askots Olte.

Longins Laukmanis (Spārnoto gadu personu sarakstā nodēvēts par Laukakmeni) (...) K. Gulberga iedzīvināts, šis gaumē smalki atturīgais un kā dzīves, tā cilvēku izpratējs, sniedza jo pārliecinātu morālu atbalstu Bertoldam senioram.

Bija prieks redzēt H. Dukuri konsekvēnti zīmētajā, paštaisnās, tomēr cilvēcīgās Zuzannas Bertoldes lomā.

Daudz humora sniedza un skatītāju sirdis pilnībā iekaroja A. Karika hipijs Indulis Laukmanis. (...)

Visumā L. Veikina "Bezkaunīgo veču" režijā A. Eglīti pasniedza tieši tādu, kāds viņš šai lugā ir – humora pilnu un daudzkrāsainu, asprātīgu, it visiem skatītājiem ļoti tuvu un saprotamu, bet ar visām tām nepilnībām un pārpilnībām, kuras radušās romānu drāmatizējot un autoram pašam savu tekstu saudzējot. Daudzie aplausi – arī spēles vidū – liecināja par publikas atsaucību. (Ploriņa A. Jubilejas festivāls. AL, 1980. g. jūlijs)

Es tiešām nezinu, kas manis minēto kolēģi reizēm vedināja uz nekoleģiālu rīcību citu režijās, kāda bija redzama *Večos*. Vai tā bija nenovīdība, skaudība par publikas atsaucību Ķauķa tēlojumam?

Nelīdzēja beigu ainā nosprausto situāciju maiņa, Jānis bija neapmulsināms, izsist no lomas viņu nevarēja un līdz ar to arī no *Paiju* kandidātu saraksta. Mēs skatījāmies no aizkulisēm ar vaļējām mutēm. Es biju par Jāņa *Paiju* priecīgāks nekā par savējo.

Festivālā vēl piedalījās ALTA ar M. Bumbiera lugu *Viesis*, rež. autors, ALT ar H. Gulbja lugu *Kamīnā kļuvis dzied vējš*, rež. G. Grauds un PLDK ar A. Eglīša komēdiju *Ferdinands un Sibilla*, rež. A. Zīle. Pērtiešu uzstāšanās bija pavisam sensacionāla un kopa dabūja lielāko daļu *Paiju*. Labākā režija – A. Zīlem, galvenā sieviešu loma – M. Vucēnai, atbalstītāja loma sievietēm – R. Rasiņai, kā arī PLDK saņēma LAAJ KF balvu par festivāla labāko izrādi.

Par labāko galveno lomu vīriešiem *Paiju* saņēma J. Ķauķis, palīg lomās vīriešiem – A. Kariks un es. Par otru labāko sieviešu palīg lomu *Paiju* ieguva V. Rube (ALT). I. Niča balvu saņēma K. Sivalops (PLDK).

UZ PORTLANDI!

Kā grāmatā *Maksis un Morics* rakstīts: *pirmais nedarbs nav vēl beigts, kad jau nākamais tiek steigts.*

1980. g. 8. janvārī es rakstu ASV Rietumkrasta Dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdim (tur gan valda triumvirāts) Andrim Ritmanim:

Rakstu Tev kādas SLT interesentu grupas vārdā, pie kuras pats es vēl nepiederu. Šī ir tikai fakta vākšanas misija un tai nav nekāda sakara ar Jura Zemīša ierosinājumiem, ar kuriem viņš pie Tevis griežties pats.

Daži no SLT domā par turneju Zviedrijā, ASV/Kanadā 1981. gadā, uzvedot lugu un Kaleidoskopu. Vai Rietumkrasta dz. svētku komiteja būtu ieinteresēta šos sarīkojumus ietilpināt Portlandes dziesmu svētku programmā? SLT ir ar mieru spēlēt, ja saņem pietiekamas finansiēlas garantijas.

Kad beidzamo reiz tikāties Sidnejas KD, Juris ierunājās par turneju ASV ar raibu programmu (kaleidoskopu), noslēdzot turneju Portlandē. Es teicu, ka Kaleidoskopa samēģināšana prasīs par daudz lielas pūles un standarts nebūs sevišķi augsts, bet ka es esmu ar mieru piedalīties Raibā vakara formātā Portlandes dziesmu svētkos, ja komiteja tā vēlas. Juris solījās šo lietu virzīt tālāk.(...)

Kā jau teicu, es neesmu SLT turnejas lietā iejaukts, lai gan ierosinātāji sagaida, ka es piedalīšos. Ar mani vai bez, grupa būs spēcīgāka nekā Gotlandē redzētā. (...) Varbūt, ka Kaleidoskopu varētu ietilpināt Raibajā vakarā ar Juri kā konferensjē, tad būtu vilks paēdis un kaza dzīva.

Lai lieta būtu pavisam skaidra, te būs rezumē: SLT ir ieinteresēts piedalīties ar lugu un kaleidoskopu vai spēlēt tikai lugu un ar skečiem piedalīties Raibajā vakarā.

Tā paša gada 11. maijā A.Ritmanis man atbild:

Daži svarīgi jautājumi. No Tavas vēstules saprotu, ka Tev ir Tevis rakstīta luga vai nu gatava vai varētu būt pieejama. (Kur viņš to rāvis!?) Tas būtu ļoti interesanti un labi. Atceros vēl labi Avota lietu, kas bija ļoti laba izrāde un luga.

Savās jūlija mēneša vēstulēs lasu, ka turnejas organizēšana jau ir nonākusi manās rokās. Man jāraksta lugu. Tai jābūt gatavai līdz 1981. g. septembrim. Portlandes dziesmu svētki būs 1982. gadā no 1.–5. jūlijam un ne 1981. g. No plānotās turnejas pa Zviedriju un Ziemeļamerikas kontinentu nekas neiznāk.

Saņemam no komitejas oficiālu ielūgumu piedalīties Portlandes Dziesmu svētkos. Paziņojam, ka SLT piedalīsies ar lugu un Kaleidoskopu Tu esi Portlandē, mans draugs. Nu tikai jāraksta luga. Bet par ko? Prasiet ko vieglāku!

Tācu ziņa par vēl neuzrakstīto lugu jau ceļo apkārt.

1980. g. 30. oktobrī Elza Siliņa-Pūce man raksta no Bostonas:

Pamazām mēģinām Griezes Klementupes Elmeru. Man ir samērā laba loma, kamēr pati luga ir s—s. Esam aicināti 1982. g. spēlēt Anglijas Dziesmu svētkos.

Vai Tu esi sācis rakstīt lugu Seattles (domāta Portlande) svētkiem? Varbūt iespējama tāda kombinācija, ka Tu, reizē ar Austrālijas teātri, dotu to arī mums, ja vien Jūs tai pašā reizē nedomātu ceļot ar izrādēm uz mūsu krastu. Mēs nospēlētu Ņujorkā, Priedainē u.c. un brauktu uz Angliju. (...) Es jau paguvu ansambļa sanāksmē

30. KD rīcības komiteja Pertā, 1980. g. 1. r. no kr. – Inta Ertnere, Aina Zalstrova, rīcības komitejas priekšsēdis Juris Pārups, Tamāra Karabānova, Jūlijs Bernšteins, Ausma Balode; 2. rindā no kr. – Jānis Pelšs, Nikolajs Gūtmanis, Jānis Bukovskis un Gunārs Kaģis. Attēls no Ulda Siliņa personīgā arhīva.

izplāpāties par šādu iespējamību vai sapni – visi kļuva pārlieku cerīgi, apgalvojot, ka tas ir droši, ka Tavējā būs 100% labāka par Griezes. Tēv izrādās liels kredīts top dots mūsmājās.

Man raksta Gulbišu Jānis no Upsalas:

Vai luga cepās? Ideja nobriedusi? Nebrauc pasaulē ar ko zaļu, negatavu.

Tā man liekas, mazu buku nupat nošauj "Māla ansamblis", kas tuvākās nedēļās dodas uz Jūsu zemi ar savu brūvējumu "Māja". Svētdien rādīja Stokholmā. Daudz vāju vietu, krietni būtu jāstrīpo. Man luga jācenzē, kodu spalvas kātu, kamēr dabūju gatavu kaut ko tādu, kas patiesību neslēpj, bet jaunos teatrāļus arī galīgi neietriec zemē. Dumji jau tas ir, ka kolēģām jāraksta par kolēģām, bet nav rakstītāju.

Andris Ritmanis man raksta, ka Sanfrancisko latviešu skola solījusi piedalīties svētkos ar manu lugu *Didzis un sargeņģelis*. Aktieri gan no beidzamās reizes esot paaugušies un būšot jāmeklē citi.

UZ KULTŪRAS DIENĀM PERTĀ

Braucam visa ģimene, jo Ilzei Pertā dzīvo brālis ar ģimeni. Man par šo laiku arī tur radušies daudz paziņu. Nevien Austrālija, bet visa pasaule ir *sarāvusies*.

30. Austrālijas KD (jau trīsdesmit!) rīcības komitejas priekšsēdis ir Juris Pārups, (Juris 1990. gados pārcēlās uz Latviju un tur mira, tāpat žurnālists un fotografs Nikolajs Gūtmanis).

Perta ir tālu no pārējiem latviešu lielākajiem centriem. Tuvākais latviešu centrs ir

Pertas latviešu jauktais koris 1980. gadā. Diriģente Vilma Roga.
Attēls no Jāņa Purvinska personīgā arhīva.

Adelaide – 2717 km, bet vistālākais – Brisbane līdz kurai 4340 km. Mums Sidnejā par distancēm ir pavisam cits ieskaits nekā pertiešiem, kam pat 10 km ar mašīnu liekas tālu. Es viņiem saku, ka es uz savu *mazo mājiņu*, kas mūsu pirmajai mājai bija ārpusē, eju 10 km kājām.

Pertiešu propogandas aparāts strādā lieliski.

Rīcības komiteja lauž tradīciju un KD atklāšanu apvieno ar koncertu un nu jau slavenā tautas deju ansambļa *Saules Josta* jaunuzvedumu *Vasaras zieds*, 65 dejotāju sastāvā, speciāli sagatavotu KD.

Apmeklētāju ir 800, laikam lielākais skaits, kāds jebkad bijis atklāšanas ceremonijā.

Viesu rindās redzams arī Rietuma Austrālijas premjers Čārlzs Korts un opozīcijas vadītājs Rons Deviss ar kundzēm. No ārzemju viesiem – dzejniece S. Muižniece un lugu scenāriju autors J. Rozītis, bijušais melburnietis, no Zviedrijas ar savu *Māla ansambli* un dziedoņu vienību (bez J. Roziša A. Lasmane, L. Lasmane, S. Stroda, E. Lapiņa, D. Šleiere, M. Krēsliņa un R. Cekule-Liepiņa, J. Liepiņš, A. Grasis), tad vēl muzikoloģe, soliste un diriģente L. Zobena no Anglijas un Dr. L. Ruperte no ASV.

Pēc atklāšanas sarīkojuma ansamblim *Saules Josta* pasniedz plkv. V. Januma balvu.

Pertas dramatiskā kopa uzved M. Zīverta *Nafta*. Es to neuzskatu par vienu no Zīverta labākām lugām. Pertiešu sniegumam nekādas vainas nebija. Viņam ir ļoti labs, profesionāli izglītots scenogrāfs Dailonis Olmanis.

Starp pārējiem tradicionāliem sarīkojumiem Zemīša un mana kārta pienāk raibajā sarīkojumā *Randiņš pie Gulbju ezera*, Par mums grāmatā *Latviešu Kultūras*

dienas Austrālijā 1971–1990 rakstīts:

“Randiņš pie Gulbju ezera”, ko bija sagudrojis un citiem mācījis Uldis Siliņš un – kā programmā bija teikts – pie klavierēm sēž Gunārs Nāgels un Gita Balode, dekorācijas mālējis Ivars Litvins, ar lampām strādā Rolfs Alksnis, par ordonanci gādā Māra Vucena.

Raibā vakara programma bija sastādīta no īsusvedumiem, iestarpinot Edgara Karabanova ksilofona spēli ar sidraba karotēm (kas bija tiešām lieliska), ģitāres virtuozes Anitas Rudakas devumu, Dainas Eglājas (vēlākās SLVK diriģentes Eglājas -Jaunbērziņas,) un Judītes Šmites duetus un Lilijas Zobenas dziedājumus. (Nabaga Lilija bija bez pavadītāja – bija jāpavada sevi pašai)

Vakaru atklāja Juris Zemītis, kas kopā ar Uldi Siliņu izsmīdināja publiku skečos un ap 500 skatītāju, viņiem pateikdamies, sacēla veselu aplausu vētru.

Vienīgā negatīvā atsauksme bija AL lasītāja vēstulē no LAAJ prezidija priekšsēža V. Rolava, kas no dažiem skečiem nebija nekā sapratis, bet tad es domāju, ka tur nebija vainīgi mūsu skeči, bet citi, šeit nemināmi faktori.

Vēl jāpiemin, ka J. Rozītis ar savu Stokholmas *Māla ansambli* cēla mums priekšā uzvedumu *Māja* un bufonādi *Par tabakas kaitīgumu jeb kādas jaunas meitenes piedzīvojumi, rādīti par brīdinājumu un pamācību latviešu vecākiem*.

Cik atceros, tas bija J. Rozītis, kas man pateica bēdīgo ziņu, ka Ziemsvētku nedēļā Zviedrijā miris Jānis Ritums. Šis jaukais, jaukais cilvēks, sociāldemokrāts, patriots, mans mājastēvs viesošanās laikā Stokholmā, kad es ceļoju apkārt ar personālizrādēm *Ciemos pie Ulda Siliņa*.

Tālāk KD vēstures grāmatā rakstīts:

Noslēguma balle un reizē Jaungada sagaidīšana notika 31. dec. Frīmantles pasažieru ostas sarīkojumu zālē ar labu dejas mūziku un izmeklētām vakariņām.

Un tas nebija melots. Ballīte bija, kā mēs kara gados teicām, *uz ūsiņu!* Notika pavisam trīs Jaungada sagaidīšanas – pirmais Jaungads pienāca sidnejiešiem, melburniešiem un brisbaniešiem, pusstundu vēlāk – adelaidiešiem, un visbeidzot pēc divarpus stundām pertiešiem. Trīskārtīga laimes uzdzersana un bučošanās! Mans vecākais dēls, kas bija atnācis līdzī uz balli, kas ievilkās labi pāri pusnaktij, bija naktsmājas atradis zem galda un saldi gulēja. Jaungada svinības turpinājās 1. janvāra vakarā Latviešu centrā.

Pēc pāris dienām mēs ar bērniem dodamies ar vilcienu uz Adelaidi un tālāk uz Vasaras vidusskolu jeb tā sauktajiem *Vīvijiem*. Stacijā ir arī Rietumaustriālijas premjers, bet ne jau mūsu dēļ. Mans Mārcis dabū no viņa autogrāfu.

NEDAUDZ VĀRDOS

* E. Lejai iznākusi dzejas grāmata *Ilgu laiva*.

* 1980. g. 26. jūlijā LN koncerts. Dzied DV *Dziesmu gars*, dir. E. Kalums, pianiste I. Šakurova

VĪNS UN NITROGLICERĪNS*

Kādi māli, ar tādiem jāzvetē!
Teļos mūsu nākotne!

Cena: 40¢

Latviešu Anarkistu Apvienības Jaungvinejā (LAAJ) biļetēns
kultūrai, piensaimniecībai, politikai, erotikai, kooperācijai
un personīgai higiēnai.

Abonēšanas maksa par 5 numuriem \$2,00.

Nr.3

Melburnā

1980.g. septembrī.

Sarīkojumi Melburnā līdz 1980.g. decembra beigām:

27.sept. Latv. namā Melb. latv. katoļu biedrības balle.

28.sept. Latv. namā Latvijas universitātes gada svētki.

Biļetena *Vīns un Nitroglicerīns* galviņa.

No Ulda Siliņa personīgā arhīva.

*Vīru ansamblis *Ziemeļu balsis* dzied Jānos LN.

* R. Bernhards LN pārzinis no 1980–1981. g.

* Savā papīru jūrā atradu biļetenu *Vīns un glicerīns*, Nr. 3 (1980. g.), ko izdevusi *Latviešu Anarkistu Apvienība Jaungvinejā (LAAJ)*. Domāts kultūrai, piensaimniecībai, politikai, erotikai, kooperācijai un personīgai higiēnai.

Motto: Kādi māli, ar tādiem jāzvetē; teļos mūsu nākotne.

Atbildīgais redaktors – Jānis Briesmīgais.

Iznācis Melburnā, 1980. g. septembrī. Cena – 40 c.

Lasītāja vēstulē nitroglicerīns tiek palikts apakšā Miervalža Bumbiera lugai, kas uzvesta pagājušajā teātra festivālā, Adelaides latviešu teātra ansamblim un režisoram.

Tad vēl pāris sludinājumi un viens literārajā sacensībā iesniegts dzejolis. Sacenšonis ir bijis viens vienīgs vienīgs un līdz ar to uzvarētājs. Balva: pudele Kipras vīna nākamajās pusdienās vai vakariņās Melburnas grieķu klubā. Acīmredzot, ēdiens jāpērk pašam. Diemžēl, godalgotais dzejolis ir tik divdomīgs, ka neuzdrošinos to pārpublicēt.

Man patīk pantiņš, ko rakstījis Jānis Dimants Rīgā.

Labas uzvedības paraugi

Braucam. Visiem acis fiksē

Blondo feju platās biksēs.

Vietu nav, bet priekšā jūdzes.

*Pieceļos un saku: "Lūdzu!"
Nesēžas, bet stāv kā štrauss,
Tikai pieliecas pie auss:
"Thank you, vecīt!" nočukst balss,
"Es nav lēdī, es ir čals!"*

* Klāt 1980. gada janvāris, klāt 50 gadi! Man teātrnieki uzdāvina elektrisko rakstāmmašīnu, kas ir jau kas līdzīgs datoram. Mana *Olivetti* mašīnīte, savu mūžu centīgi nokalpojusi, tiek aizlaista pensijā.

Esmu pēc Zemīša parauga uzaudzinajis ūsas. Lija Veikina saka, ka man tās nepiestāv. Arī man liekas, ka uz virslūpas aug kas lieks, un es pēc kādiem pāris mēnešiem nodarbības ar zemdeguna agrikultūru uzdodu.

Par manu jubileju ir laikam Sp. Klauverta pēdējais raksts AL. Viņš cita starpā raksta:

Ieraksts SLT ansambļa dalībnieku kartotekas lapā ir šāds: Uldis Siliņš, aktieris, režisors, lugu autors, žurnālists, redaktors, dzimis 1930. g. 26. janvārī, Rīgā.

Izlasot šī rindas, tad uz Uldi Siliņu attiecināmi Marisa Vētras vārdi: "Kādreiz mēs bijām jauni un skaisti. Šodien vairs esam tikai skaisti." Jā, Uldi, sākot ar piecdesmito dzimšanas dienu, skaistums arī vīriešu dzīvē iegūst daudz spilgtāku nozīmi. (...)

Uldi, neaizmirsti, ka kopš 1980. gada 26. janvāra esi pievienojies skaisto cilvēku saimei. Daudz baltu dieniņu! (Klauverts Sp. Uldis Siliņš piecdesmitgadnieks. AL, 1980. g. februāris)

* Divi no mūsu bērniem, Mārtiņš un Anne, ir sākuši apmeklēt Annas Ziedares vadīto Vasaras vidusskolu Dienvidaustrālijas štatā. Mans dēls pat ir parādījies avīžu slejās. Uz jautājumu *Kāpēc es braucu uz Vasaras vidusskolu?* Mārcis atbild:

Es atbraucu uz Vasaras vidusskolu aiz dažiem iemesliem. Vien bija, lai satiktu jaunus draugus, kurus varēs satikt atkal KD Vēl viens iemesls ir, lai mācītos labāk sarunāties latviski. VV aizpilda laiku starp KD un skolas sākumu. Šis laiks ir parasti iztērēts, bet VV dod šanci, lai kaut ko konstruktīvu darītu.

Ja mājās esi bijis ilgu laiku un tev tur paliek garlaicīgi, tad VV nāk palīgā. Šeit mums ir liela izvēle, kādas darbības gribam darīt, piemēram, galda teniss, novuss, zolīte, latviešu ēdieni utt. Tē arī var uz jūrmalu iet katru dienu un labi nopeldēties un sadegties.

Mēs atgriezīsimies pie *Vīvijiem* mazliet vēlāk.

* *Shell National folkloric* festivālā Operas namā piedalās *Saules josta* un Sidnejas jauktais koris, H. Rutupa vadībā.

ES CAUR SAVU OBJEKTĪVU ŅEMU DABU – BEIGTU, DZĪVU...

Melnās lentes diena Pertā 23. augustā.
Attēls no Jāņa Purvinska personīgā arhīva.

18. novembra svinīgais akts Pertā. Ap 1980. g.
Attēls no Jāņa Purvinska personīgā arhīva.

SLB pamatskolas Jāņu sarīkojums Latviešu namā 1980.g. jūnijā.
Attēli no Bērziņu ģimenes arhīva.

SLB pamatskolas izlaidums 1980.gada februārī. 1979.gada absolventi un skolotāji Latviešu namā Sidnējā, 1980.gada februārī. 1. r. no kr. skolas vadītāja Lidiņa Budule, absolventi Amanda Zvirbule, Daina Sieriņa, Pēteris Jansons, Imants Freimanis, Andra Miķelsons, Inese Šeibele, skolotājs Osvalds Aizstrauts; 2. r. skolotāji A. Strautniece, Lauma Ruņģe, Ina Rone, Kristīne Strunga, Ilēna Zvirbule, Vija Sieriņa, Vita Ruņģe, Laima Bērziņa, Edīte Soboļevska, Eikena, Malda Salduma, I. Krastiņa, Aina Sveile, Lauma Reinfelde, Vanda Treimane. Attēls no Bērziņu ģimenes arhīva.

Margarita un Ēriks Biezaiši ciemos pie Zariņiem pēc Kultūras dienām Dunājos, Sidnejas priekšpilsētā Engadīnē, 1980. g. 1. janvārī. No kr. Ēriks Biezaitis, Vaira Vīķe-Freiberga (Kanāda), komponists Tālvāldis Ķeniņš (Kanāda), Margarita Biezaite. Attēls no Bērziņu ģimenes arhīva.